

Autor: Markéta Vychodilová

Název práce: THE(Y) SE(E) US

Oponent: MgA. Štěpán Soukup, Ph.D. (Epos 257)

Hodnocení diplomové práce

Markéta Vychodilová předložila práci, která vychází z mimořádně intenzivní osobní zkušenosti. Oceňuji odvalu, s níž autorka vstoupila do prostředí, které pro ni nebylo uměleckým experimentem, ale reálnou životní výzvou. Je patrné, že studentka k procesu přistupovala s velkým nasazením – ať už jde o osvojení si náročného řemesla (TIG svařování) nebo o schopnost vytěžit z tísnivého prostředí slovenské ubytovny silný narativní základ. Autorka projevila vysokou míru samostatnosti a disciplíny, což se odráží v řemeslné kvalitě realizovaných objektů. V samotném textu a v reflexi díla je však patrná určitá disonance mezi fyzickou realitou instalace a její teoretickou nadstavbou.

Diplomová práce *THE(Y) SE(E) US* je ambiciózním pokusem o zhmotnění pocitu neustálého dohledu a adaptace. Vizuální podoba instalace je nesporně přesvědčivá; práce vyzařuje jasnou a úsečnou energii, působí nedostupně a vytváří jakousi ocelovou a plyšovo-ocelovou kůží, která na diváka působí jako funkční obranný val.

Zde se však dostávám k zásadnímu rozporu. „Snaha autorky ukotvit syrovou energii vlastní zkušenosti do teoretického rámce (Foucault, Fisher, Steyerl) je sice legitimní, ale zatímco instalace svou ocelovou formou vyzařuje nesmlouvavou, defenzivní energii, v textové rovině tento náboj ustupuje do pozadí a to i v akademickém rozboru, který s touto konkrétní emocí objektů ne zcela koresponduje.“

Druhým problematickým bodem je vztah mezi dvěma hlavními objekty (nerezovým a plyšovým). Působí na mě poněkud duplicitně. Zatímco v textu se autorka snaží jejich roli odlišit, v prostoru se jejich vizuální a konceptuální sdělení poněkud překrývá – oba vlastně říkají totéž o obraně a skrytosti, jen jinou formou. Mám za to, že instalace by byla silnější, kdyby jeden (mají-li být dva) z prvků neopakoval logiku (tvarosloví) toho druhého, ale spíše ji radikálně negoval či jinak rozvíjel.

Text jako takový navíc trpí repetitivností. Autorce se nedaří vyhnout se neustálému kroužení kolem stejných metafor labyrintu a ztráty orientace, což čtenáře může unavit. Místo neustálého vracení se k definicím by práce získala, kdyby se více soustředila na fenomenologii vlastního díla – tedy na to, co z instalace „sálá“ na diváka, když před ní stojí, nebo naopak jak moc se do realizace propisuje to co chce Markéta skutečně říct.

Práce diplomantky je poctivá a především velmi dobře řemeslně zvládnutá, a i když konceptuálně a textově ne zcela vyrovnaná. Na základě výše uvedeného navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

Otázky k rozpravě při obhajobě práce

1. Instalace pracuje se dvěma objekty (nerezový a plyšový „ježek“). Vnímáte tyto dva objekty jako nutné partnery k dialogu? Nebylo by pro celkovou naléhavost instalace údernější, kdyby stál v prostoru objekt pouze jeden?
2. Nebojíte se, že teoretický aparát diváka odvádí od primárního, hrubého prožitku, který z vaší práce vychází?

3. Pokud byste měla zpětně zhodnotit, co z instalace „sálá“ na diváka bez znalosti vašeho deníku, co by to bylo? A je to skutečně to, co jste chtěla, aby z díla vyzařovalo, nebo se tam objevilo něco, co jste sama neplánovala a co nyní zpětně vnímáte jako nejsilnější moment práce?